

Navodeći rezultate istraživanja o zagađenjima iz najvećih srpskih termoelektrana, naučnici navode da iz TE „Nikola Tesla“ u Obrenovcu godišnje emituje oko 30 hiljada tona prašine toksičnog sadržaja. Kako u Obrenovcu tako i TE Kostolcu deponije pepela jako utiču na vodotokove i ugrožavaju izvore vodosnabdevanja.

Državni čelnici se neprestano hvale uspešnim privlačenjem kapitala i kompanija sa različitih strana sveta i pri tome, svakako ne slučajno, zaboravljaju da sa *svežim* kapitalom često stiže i bajata tehnologija koja predstavlja ozbiljnu opasnost kako za ljude tako i za njihovu životnu sredinu. Svedoče o tome sve glasnije građani Beograda, Smedereva, Bora, Valjeva i drugih krajeva zemlje koji udišu najzagađeniji vazduh u ovom delu Evrope.

„Potrebno je da se zagađujuće emisije i gasni efekti tzv. staklene bašte zaustave ili svedu na minimalnu meru zbog klimatskih promena i povećanog rizika po zdravlje jer je reč o uzročnicima velikog broja veoma opasnih bolesti. Svetska zdravstvena organizacija je 2018. objavila dokument koji bolesti kao što su kancer pluća, razne pneumonije i astma dovode u direktnu vezu sa zagađenjem vazduha. Zagađeni vazduh je uzročnik obolevanja polovine od ukupno obolele populacije zbog zagađenja životne sredine“, ukazuje Dragana Đorđević, naučna saradnica na beogradskom Institutu za hemiju, tehnologiju i metalurgiju.

„Istraživanjima smo utvrdili da je populacija u Beogradu izložena riziku od kancera zbog koncentracija arsena i hroma u vazduhu. Za arsen znamo da dolazi iz obrenovačkih termoelektrana dok hrom može da se poveže sa železom u Smederevu“, navodi Đorđević i dodaje da pretpostavlja da je takvo aerozagađenje u celoj Srbiji iako na terenu nije bilo merenja kakva su rađena u Beogradu.

„Briga o životnoj sredini nije samo posao državnih organa, ekologa i slično orijentisanih pojedinaca, već dužnost svakog građanina, a time i radnika i sindikata“, smatra dekan beogradskog Šumarskog fakulteta Ratko Ristić. Dodaje da u formalnom smislu, na proaktivnu politiku zaštite životne sredine obavezuju i međunarodne konvencije, ali je problem što se u Srbiji ne poštuju ni domaći propisi.

Profesor podseća na nekoliko neshvatljivih državnih projekata kao što su inicijativa da se na Avali, u zaštićenoj zoni, napravi ski staza, što bi podrazumevalo da se poseče značajan deo visokokvalitetne šume koja je bila zaštićena još u vreme nepismenog knjaza Miloša.

Kao negativan primer profesor je naveo i plan da se na beogradskoj Adi Ciganliji prošire postojeći golf tereni na račun šume koja predstavlja zaštitu Savskih obalskih nasipa. Takav projekat bi predstavljao potpuno odsustvo društvene pravde jer se na postojećim golf terenima površine 14 hektara u proseku dnevno nađe maksimalno 150 ljudi dok se na plažama Ade Ciganlije, centralnom mestu za odmor i rekreaciju Beograđana, na površini od 18 hektara skupi i 300.000 korisnika dnevno.

Duž obale Save, na Novom Beogradu, na prostoru nasipa za zaštitu od poplava, koji se tretira i kao vodoizvorište prvog ranga sa reni bunarima za snabdevanje Beograda, potpuno nelegalno izgrađeno je nekoliko hiljada objekata. Država, dakle, ni u svom glavnom gradu ne može da zaštiti prostor na kome je zakonom zabranjena bilo kakva gradnja.

Još jedan od projekata koji izaziva ozbiljnu zabrinutost je namera da se na prostoru Košutnjaka izgradi 340.000 kvadrata stambenog prostora gde bi seča drveća i ugradnja ogromnih količina betona i asfalta ozbiljno ugrozila blagotvoran klimatski uticaj Košutnjaka na glavni grad.

Srpski regulatorni okvir još nije usklađen sa savremenim integrisanim konceptom eliminisanja bezbednosnih i zdravstvenih rizika na radnom mestu i sprečavanja ugrožavanja životne sredine. Gledano iz prakse, čini se da je taj poželjni koncept nedostižan, ali tako ne misli Slobodan Milutinović, profesor niškog Fakulteta zaštite na radu.

Profesor objašnjava da ako želimo da obezbedimo životnu sredinu onako kako to rade u razvijenom svetu onda moramo biti spremni i na neke negativne efekte. Recimo, ako hoćemo da se oslobodimo štetnih posledica od sagorevanja uglja u proizvodnji struje moramo početi sa korišćenjem obnovljivih izvora energije, a to će, bar u početku, značiti i gubitak mnogih radnih mesta. Sindikat, naravno, ne može pristati da radnici budu konačna žrtva tog procesa a iskustva zemljama Istočne Evrope, međutim, pokazuju da je pravedna tranzicija moguća. „Dobar je primer Češke u procesu zatvaranja rudničkih kompleksa kada su rudari koji su masovno ostali bez posla istovremeno dobili mogućnost prekvalifikacije za nova radna mesta. To je obezbedila država ali i zelena ekonomija, na primer kompanije za proizvodnju obnovljivih izvora energije koje su imale tržišni benefit od zatvaranja termoelektrana“, objašnjava Milutinović.

Pravedna tranzicija nije jedini teško dostižan cilj sindikata, oni moraju da zauzmu aktivnu poziciju u jednom ponekad nevidljivom antagonizmu između zaštite na radu i brige o životnoj sredini. U radnoj sredini, posebno fabrikama sa opasnim otpadom, poslodavac i zaposleni se trude da sve štetne materije odstrane iz radnog kruga čime često ugrožavaju svoju prirodnu okolinu. Za stručnjake u oblasti ekologije nema dileme da u tom „sudaru“ interesa ne sme izgubiti životna sredina jer, zajedno sa njom, strada i čovek.

Aktivista pokreta „Odbranimo reke Stare planine“ Aleksandar Jovanović Ćuta napominje da on i njegovi saborci nisu protiv ekonomskog razvoja kako ih predstavljaju pojedini funkcioneri vlasti.

„Može građevinarstvo i industrija, putevi i rudnici, radna mesta... sve to i može i mora, ali osnovno je da nema trovanja, nema uništavanja prirode jer se tako uništavaju i ljudi“, izjavio je Jovanović za portal UGS Nezavisnost.

Izvor: masina.rs